

СПОРТ

Магасе дийцар, ГалгIайчен спортивни моттигаш дегIакхувларах

8

ЗАМАНХОЙ

200 совгIа кьона лор арахийцар ИнгГУ Лорий институто

8

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГIАЛГIАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№26 (12753)
КIимарса
бутт,
9 ди, 2026 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
майгсела бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Сийлен хьарак»
яха орден
еннай

12+

БЕРКАТЕ БОЛАМ

ГалгIайчен «Даьхен лорабой» ганзо «Тоам бе велааларца» яха болам дIабихьар

4

ХЪЕХАРХОЙ КХЕТАЧЕ

«ДегIаахара синпха» яхача сессе дакьа лоацаш хилар вай мехкара хъехархо

5

ШАХЪАРА КУЦ

Наьсарера Осканаькьан го, кхераме хургбоацаш, тоабе лерхI

6

ГIАПАТ ДОАЦА БОЛХ

Бизнесацарча балха хетаяь кхетаче дIайихьар мехкарча УФАСе

6

ХАЛКЪА ДОАЛАХЪЕ

Мехкарча Росреестра кулгалхочо дийцар ЕГРН балхах, даьсса дадача лаяттаех

7

www.serdalo.ru | Дзен сердало | vk.com/gserdalo | @gserdalo

Къаман цIай

ГалгIай паччахьалкхе кхеллача Денца, бахархой даькьалабийцар вай Мехкадас

2

ДегIаахара никъ

Моттигера хьал тоадара керттера дешаш дийцар мехкарча Паччахьалкхено

3

ГалгІай паччахьалкхе кхеллача Денца, бахархой даькЪалабийцар вай Мехкадас

ГІазданаькъан Ахьмад

Вай къаман боккха лоархІам болча, ГалгІай паччахьалкхе хьаотта-

ра Денца даькЪалабийцар Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьлас республикера бахархой. Дуккхача къамех латгача Рос-

сеца болаш, шоай къаман хІама хьаоттадара, доккхача дикашка кхачара ГІехьа къахьеге ловш хиннача ГІалгІашта доккха ди да из.

«Таханара ди ГалгІай къаман исторе чІоагІа лоархІаме да – ГалгІай паччахьалкхе кхелла Ди. Къаман юкЪара-политически, вахара, куль-

туран оагІонашца доккхий хувцамаш хилар из чІоагІо оттаяьчул ГІехьагІа. Вай къаман нах массахана къахьегара ГІера болаш, лакха начІал долаш хиннаб, цунга хьежжа хІара денна тоалуш доагІа республикера ГІулакхаш, наьха вахара хьал а дикка атгача даьннад.

Даьхе езаш, цун хІама лорадеш хиннаб вай дай, иштта ДІачакхдаргда вай а. Могаш, маьрша болаш, иразе, беркатаца, доккха дикаш доаржадара ГІехьа аьттув болаш бахалба мехкахой!» - йоах вай Мехкадас.

ГалгІай автономн хьаххоллар хьаххайкадаьд 102 шу хьалха – 1924-ча шера КІмарса бетта 7-ча дийнахьа. Паччахьалкхе хьаххоллара наькъ ГІа лаьттараша дукха къахьийгар; сабарах, деналах ца бохаш. Цар даьча ГІулакхий хам бовзарий дегашка яхаш я цу эздийча, къамах дог лазаш хиннача наьха цІераш.

ГалгІайчен Паччахьалкхено дийцар гидро-технически ГІишлой хьалех

ГІазданаькъан Ахьмад

ГалгІайчен Паччахьалкхен Председателя Сластенин Владимира боахамашта юкЪера йоккха кхетаче ДІайихьар. Из хетаяь яр республикан даькъ ГІарча хий чулоацаш йолча ГІишлой хьалаш довзара.

Цига даькъа лоацаш хилар керттерча министерствай, боахамий кулгалхой, доал деча даькъ ГІара, иштта мехка сихача ГІон видалаш. Кхетачен доакъашхоша мах оттабир ГІС хьала, бердаш чІоагІдара ГІирсаш хьалдара, духьала дотта пенаш, хьоарсамаш лертІа хилийтарра. Царех тийша да юрта бахача наьха кхерамзлен хьал, автотомобилий наькъашкара, иштта коммунальни, вахара оагІон хьалаш.

«Вай хьажа деза из хаттар тешшаме кхоачашдаь хилийтарга, цун технически хьал лакхача боараме латта деза», - аьлар министрий кабинета кулгалхочо.

Таханарча денга кхоачаш, ГалгІайче 31 гидротехнически ГІирс ба, царех дукхаГІдараш республикан доалахьа да. Кхетаче ДІаьш, доакъашхоша техкар уж моттигаш ДІахо лораяра дола дешаш.

Кхетачен чаккхе еш, Сластенин Владимира цу хаттарашца дувзденнача боахамашта, сиха дага а даьнна, ДІахо ГІС лораяра де дезар гойтара декхар ГІадиллар.

Миннаца кулгалхочо кхетаче ДІайихьар, Гуржий мехкарча къоаной Кхела видалашца

ГІазданаькъан Ахьмад

Гуржий къоаной Кхела видалаш ба вай мехка баькха. Вай мехкарча шоайяр санна йолча Кхелаца кхетаче хилар ГуржеГІарча хьаьший. Ерригача Кавказе турпалал гойтарца Цихеза волча Дербичанаькъан Хизара да, нана болча баха хилар уж. Иштта эздий воІ кхевьарашта баркал, аьнна, цар дог тедеш къамаьл дир гаьнара баькхача, царех дог лазаш болча хьаьшаша.

Мехкарча Миннаца хьалха латгача Мизенаькъан Руслана кхетаче ДІайихьар царца. «Магасерча Коталон Парке баха, Даьхен ГІулакхе лаьттарашта оттадаьча сийленга юхе деналца, майралца белгабаьннача

къонгий вахара наькъах дийцар цар.

ГуржеГІара кхачача видалаша хьоахадир, Гуржий мехка Дербичанаькъан Хизара сийлен «Кавказа денал» яха орден къоастаяьлга. Къамашта юкЪера барт, бувзам чІоагІбеш, Кавказе машар лорабара наькъ ГІа къахьийгараш белгалбергба цу орденца», - дийцар «Сердалога» Мизенаькъан Руслана.

ГуржеГІара баькхача хьаьшашца экскурси ДІайихьар Барта ГІалан чу. ГалгІай къанарча ГІалай хьисапе хьаьй йола из музей массане бІарг ГІаотташ, мехка мел кхача хьаьший ГІалатташ моттиг я. Магас, Кавказера лоамаш шоаш ма дарра хьагойташ йолча ГІалан лакхе; къаман Іадатех, культурах, оама-

лех; гуржий, ГалгІай шин къаман юкЪе тхьоврача хана денз хиннача бувзамех, доттаГІалах дувцаш; лаьттар берригаш. Гуржий мехкара баькха хьаьший чІоагІа раьза болаш, дог айденна бар иштта лакха лоархІаш шоаш ГІаьцарах, юкЪера барт

чІоагІбеш дола ГІулакхаш гойтарах.

Белгалде деза, гуржий, ГалгІай нах дукхача хана денз шоайла ГІаотташ, вІаший ГІулакхаш леладеш, лоалахошта юкЪе хила деза дикаш доаржаде ловш хьабаьхкалга.

Наьсаре тѐма ветерана удостоверени хьайцар СВО доакъашхо

Гаьгенаькъан Мартина

Тѐма операце доакъашхо волча Дзаренаькъан Мусайна тѐма ветерана удостоверени хьаделар «Даьхен лорабой» яхача ганза республикерча филиале. Из хоам «Сердалога» бир цу моттигера.

«Удостоверени хиларо Таьдалгара шийна хьадоагIаш дола хIама хьэца аьттув лургба бIухочунна, цул совгIа цу каьхатага гIолла мах боацаш йолча паччахьалкхен программан гIонца ший дегIа могошал меттаоттае йиш йолаш ва из», - дийцар тхога. «Даьхе лораш латтарий гIулакхага хьажар керттерча декхарех да. Удостоверени хьэцар лоархIама да бIухочунна. Дахойодача хана цун гIулакхага хьожаш, балха отта новкъостал деш, хургда тхо», - аьлар ганза болхлоша.

Моттигера хьал тоадара керттера дешаш дийцар мехкарча Паччахьалкхено

Газданаькъан Ахьмад

Мехкарча Паччахьалкхена хьалха латгача Слестенин Владимирча кулгал деш, кхетаче дIайихьар республике. Моттигера хьал тоадара тѐхьа вахара-экономически, иштта кхьча

оагIонашцарча керттердарех дийцар цига.

«Къабстта йоккха терко еш дийцар къаман проекташка, федеральни программа гIолла болх дIакхяхьарах, интернетта оагIонашкара, бахархошкара тIалатташ долча

хоамашца мехка доал деча моттига дIакхухьача балхах, кагирхой эскаре бахаррах, контрактах тѐма декхараш кхоачашде ахарах, иштта ахкан хана бераша, кагирхоша салоIаш ха яккхара гIулакхах», - дийцар «Сердалога» мехкарча Паччахьалк-

хене.

Министерствошта хьалхалаттарашта, муниципальни моттигий кулгалхошта цхьацци декхараш тIадаьхкар Слестенин Владимира, белгалдир, массадола гIулакхаш юхьанца йиллача хана кхоачашдаь хила дезилга.

Китай мехкара бизнес сихагIа хьакхоачаргIола никъ лехар ГIалгIай мехка

Газданаькъан Ахьмад

ГIалгIайчен предпринимателаш таронаш йоаржаеш ба, КНР мехкара бизнес сихагIа вайцига хьакхоачаш хургIолаш. Щерамашина наькъ тIа «Мухь кхухьа экспресс» Россэ почтагара яхача новкъа гIолла товараш лоаттадергда. Каст-каста цу тIагIолла транспорт лелара аьнна Юбиллача наькъо вIашагIхотт китайски Хуньчунь-Шахьар, транспортно-логистически «Белый Раст» яха Подмосковьера центр, цигара мухь сиха дIахьу кхача безача моттигашка, яхаш, дийцар «Сердало» газетата ГIалгIайчен Пач-

чахьалкхене.

«Кердача транспортни наькъо моттигерча компанешта хьалхашка керда таронаш хьаелл. ГIалгIайчен бизнеса вIаштIехьдоал Китай мехкара хьадахьаш дола товар сиха нахага дIакхачийта. Цо таро лу вай доалахьара хIама леладарашта хьажаш хилар дикка лаьгIде, дIадодар чухьнахьа хилийта. УФС говзанчаша хьехамаш ду бизнеса уж наькъаш леладара, дахойодача хана уж хьалаш дегIадоагIаргда юкьера юкь лоацъеш хиларах», - аьлар ГIалгIайчен Федеральни почтан бувзама моттигерча урхаллен кулгалхоцо Гаьгенаькъан Исла-

ма.

Хьалаш хьакхелла хилара керттера дакъа да, хIама сиха цигара хьада таро хилар - Китай доазон тIара Подмосковьере кхоачаш дIалоаца ха я 11 ди-бийса.

Хьалхарча ах шера цу наькъ тIагIолла эзараш совгIа контейнераш дIайихьар. Из никъ дика мегаш ба электроника, барзкъаш, когагIирс, кхьдола наха деза товар лоаттадара.

СВО бIухочун даьна дарба дергда шахьара дарбанче

Гаьгенаькъан Мартина

ГIалгIай Республикан «Даьхен лорабой» ганза вIаштIехьадаьккхар, лаьрхIача тѐма операце бIухочун да КубаевгIар Iаддал-Къаьдар дарбанче Ювужавар, цига цун эшаш дола дарба дергдолаш. БIухочо ше лаьрхIа кхайкарал дир, цунна новкъостал дар деш.

«Вахара оагIонцара болх лелабеча Коазой Хьамида дийцар, МагIалбикерча шахьара дарбанченца, цунна дарба дар. Из саг ва ЖКТ лазар долаш, даим дарба дезаш.

Цун лазара хьал дайзачул тѐхьагIа, дарбанчен керттерча лора гIончас Котанаькъан Хьавас из сиха чакхаккхара болх дIабахьийтар. ХIанз укх сахьате цун мел эшаш дола лорий новкъостал лоаттадеш да», - аьлар паччахьалкхен оагIорахьара цу гIулакхага хьожараша.

«Аьрзи» яхача лагере, Денала урок дIайихьар СВО ветеранаша

Гаьгенаькъан Мартина

«Аьрзи» яхача берий лагере Денала урок дIахьош хилар Украинерча тѐма операце ветеранаш. Из хоам «Сердалога» бир «Даьхен лорабой» яхача ганза моттигерча филиала болхлоша.

«Тѐма операце ветераний

Ден хетаяьча кхетаче дукха бераш гулделар. Тахан турпалаш хинна, Даьхен хIама лорадеш латтараш бовза безам бар хIаране. Тѐма аренашка шоашта дайнарех, цу моттигашка эггара чIоагIагIа лораде дезарех дийцар къонабарашта Темарханаькъан Амираана, Дзангенаькъан Хьусена, Йовлой Беслана. Даьхе эзар, лархIар хIара сага

доккха декхар долга, бера хана денз уж оамалаш ший дегIаца чIоагIъеш ураотта везилга белгалдир тѐма операце ветеранаша. Тѐма вузашка деша отташ эггара лоархIамедараш малагIаш да тохкаш хилар бераш цу дийнахьа», - дийцар тха газетата.

Цу кхетаченна «Турпалхо» яха СВО доакъашхох дола

журнал, иштта сурт делар ветеранаша лагера. Цу тайпара йола кхетаченаш лорхIама я тахан кхувш латгача къонабарашта, доттагIал, машар, барт яха хIамаш дикагIа довз царна. Къонабарий дукха хаттараш хул СВО доакъашхошка, исторе лоархIама дола хIамаш довзийт царна таханарча турпалаша.

Йоалацарча
балхацара
кхоачам-
боацараш
гучадаьхар
мехкарча
Тохкама оаглон
болхлоша

Газданаькъан Ахьмад

Йоалацарча балхаца цхьаца кхоачамбоацараш гучадаьнна, вай мехкара 33 шу даьнна коммерчески фирма кулгалхо суда хьалхашка жоп дала оттаргва. Россее СК республикерча Тохкама оаглон болхлоша кхьийгад цун гулакх ма дарра довзаш. РФ УК шин статьякх бехтокхаме озаш ва из тахан. Дукхача хана денз Иаьдала дIаьла еза йоал дIацарларак, цу оаглонцара гулакхаш кхьайладаха гIерташ цхьаца бокьо йоаца болх лелабарах бехтокхаме озаргва из сар.

«Тохкама болхлоша тахан белгалдечох, 2018-ча шергара 2020-ча шерга кхачалца, 42 млн сом ахчакх дIаьла езаш хинна йоал дIацателар духьа, цу оаглонцарча декларацияна юкье цхьаца хувцаш даьд цо, бокьо йоаца тайпара. Цул совгIа, 2023-ча шера, ше доал деча моттига йоалаца дувзаденна докхий кхоачамбоацараш долга кхетадеш воллаше, тIалатта декхар дIа ца луш, 32 млн ахча кхьайладихьа, кхьича гулакхашта дIадахийтад цо. Бокьо йоаца цу саго кхетастаяь базар баьхан долаш, паччахьалкхенна 42 млн сомага кхоачаш зе хиннад», - дийцар «Сердалога» Иаьдала болхлоша.

Паччахьалкхенна хинна зе меттаоттадеш, Иаьдало цу сага лелаеца базарах «эреста» яьй. Коммерчески моттига банка чота тIа, шитта кулгалхочун чота тIа хинна ахча а цхьаккха болх дIабахьа йиш йоацаш соцадаьд Иаьдало. Суде дIахо тохкаш да из гулакх тахан.

Наьха дегашка юта лар

ГIалгIайчен «Даьхен лорабой» ганзо
«Тоам бе велавадарца» яха болам дIабихьар

Гаьгенаькъан Марина

Вай республике йоккха терко лоаттаю лаьрхIаца тIема операце доакьашхошта, цар гаргарча наха. БIухой дезал хьаллацара йолча программанна чуйоагIаш, ганза вахара оаглонцара болх лелабераша «Тоам бе велавадарца» яха болам дIабихьар. Из дIабахьар дувзаденна дар бIухой гаргарча наха новкьостал дарца, уж хьаллацарца, цар вахарцара чам чIоагIбарца.

Уж бахача фусамашка вахача, массаза а наьха дегашка ший тайпара уйлаш юс. Из болх вIашагIбеллараша яхачох, из кхетаче духхьал вIашагIкхетар хинна а ца Iеш, дег чура кьамаьл де а боккьонца дола новкьостал де а таро луш хул. Терко лоаттаеца фусамашка кхача, дIаьха дег чура кьамаьл хул цар даьшца-ноаношца. Укхача ладувгIа, этта хьал кхетаче а хов, мел хало тIакхача шоаш хиларах,

уж раьза хул гIончаш тIаьца. Иштта долча хьале керттара моттиг дIалоацаш да бIухой бераш.

«Тоам бе велавадарца» яхача болама керттара маан - юкьарлон терко ОВЗ берашта тIаьохийташ хиларал совгIа, гонахьара дика хьал хьакхоллар, уж хьаллацар да. Болам ба, ганза филиало дIахьоча боккхача балха цхьа дакьа, цунна чудоагIа Даьхен бIухой дезал массайолча оагIорахьара хьаллацар.

Кхетаченашка дакьа лоацаш хиннача дукхача даьша-ноаноша белгалду, цу тайпара моттигаш дIахьош хиларо берашта йицью хIара деннара халонаш, царна хоадолийт шоаш цхьаь боацилга.

«Тхона лоархIаме да бIухой дезалашта новкьостал лоаттадар. Тхо хьож уж гIадбига. Цхьайолча хана дег чура деш дола кьамаьл, еш йола терко геттара мах болаш хул, цо сатем а дIахо ваха низ а лу», - аьлар «Даьхен лорабой» ганза

филиала вахара оаглонцара болх лелабеча Темарханаькъан Иийсас.

«Тоам бе велавадарца» яха болам Иаьдала викалаша, юкь-

арлон цхьанкхетараша, бизнес лелаераша цхьана дIахьош хиларах дика пайда боал, цо сатувсилга лу из эггара чIоагIарIа эшача наха.

Хила ваха хинна кIаьнк лохаш, кхьахьийгараш белгалбир Наьсарен кхале

Газданаькъан Ахьмад

Хиво Ювухьа хинна бархI шу даьнна Дербичанаькъан Хизар лохаш кхьахьийгараш белгалбеш кхетаче дIаьихьар Наьсарен кхален администраце. Цун кулгалхочун декхараш кхоачашдеш волча Исмейланаькъан Темарлана ЛоархIаме грамоташ луш белгалбир цу хана, ди-бийса ца кьоастадеш, кхьахьегаш хинна полице боллоь, гIо деш хиннараш.

«Дийца ца валлал доккха хиннача цу халахетаро вIашкаьзар мехкара адам, цхьа дезал санна. Ший дерIа уйла ца еш, дийнахьабус гIо де, декхараш кхоачашде оттар мах баь варгвоацаш да,

вай кьаман нах мел барт, буьзам болаш, вIаший тIаотта кийча болаш ба бIаргадайра дерригача дуненна цу деношкка», - дийцар «Сердалога» газетага Исмейланаькъан Темарлана.

КIаьнк лохаш кхьахьегарал совгIа, из операце дIахьош хиннача моттиге тIахьожаш, болх кега ца болийташ хиларах, доккха баркал кхайкадир царна. Дезалхо вайнача нахах дог лазаш ураоттарах, ЛоархIамеча грамоташца белгалбир полице майор Муцолганаькъан ХIарон, Албохчанаькъан Мухьмад, полице воккхагIа вола лейтенант Кхоартой Иаьла, полице лейтенант Хамхой Асхьаб, гIо деш хинна Муцолганаькъан Хайрудин.

ГIалгIайче хьакхоллаш я «БАРС» яха лоIамхой тоабаш

Газданаькъан Ахьмад

ГIалгIайче лаьрхIа хьакхолла йолайир «БАРС» яха лоIамхой тоабаш. Уж вIашагIйохкара керттара баьханаш да мехка кхерамзлен Iалашо чIоагIьяр, из лораяра кийчо лакхьяр. ЛаьрхIаца Iалашон бIухоша шоай теркама юкье-ецаьргья даькь тIара керттара гIишлош, цар кьовсам лоттабергба гIетташ йолча аппараташца, Iалашо ергья республикан бахархой маьрша вахар хилийтара.

«БАРС» яхача тоабаша вIашагIболлача керттара балхах дийцар ГIалгIайчен тIема

комиссариата нах тIахьехара дакьа кулгалхочун гIончас Мархенаькъан Кьурейша.

Тхоца кьамаьл даьчо яхачох, «БАРС» яхача тоабашца хила безам барашца тIема даькь тIарча кулгалхоша лаьрхIа йола контракт чIоагIью. Белгалду, цу тайпара амал дераш даим цига хила безаш бац - массаза санна уж шоай цIагIа хургба бахаш а, шоай вахарера гулакхаш кхоачашдеш а. Цу юкье лоIамхошта лаьрхIа дола ахча хьатIадоагIаш хургда хIара бетта, из да 6 эзар сом.

«БАРС» яхача подразделеней мугIарашка отта йиш йолаш ба Российски Федерацие, карарча хана запаса бола, могошал йола,

ерригача харжара оаглонех чакхбаьнна нах.

ЛоIамхошта паччахьалкхен

новкьостала хьалаш лаьрхIа да, цу юкье лорий страховка а йолаш. Из доацаш а, из

амал дIахьош мел йолча хана, цар массазара балха моттиг а лораю.

Вай мехкарча кхалсагах дегабуам бу, киберзулам даьд аьнна хеташ

Газданаькъан Ахьмад

Россе МВД «МагІалбик» яхача МО Тохкама оагІон болхлоша гІулакх хьа-дийллар мехкарча яхар-хочоа духьала. РФ УК 3-ча даькъа 272-ча ст. бехке еш я из тахан Іаьдало (Іаьдало бокъон-ца лорабеш бола компьютер чура хоам хувцар, боаржабар бахьан долаш).

«Іаьдала болхлоша дІабихьача тохкамо гуча-даьккхар, Даби-Юрта яхаш йолча цу кхалсага 2025-ча шера ардара бетта 1-ча дийнахьа денз 2026-ча шера беркарга бетта 2-ча денга кхаччалца, бокъо йоацаш нахьа цІерах болх дІабихьалга.

Цу сагага ца хоатташ, цунна хІама ца хайташ, компьютера чугІолла цу маІача сага цІерах мобильни бувзама абонентски номераш дІаязъый цо», - дийцар «Сердалога» мехкарча МВД.

Мехкара араяла йиш йоацаш, бокъо йийхка я из тахан. Из гІулакх ма дарра тохкаш, кьаьгаш ба Іаьдала болхло-лой. МВД бахархошка кхай-карал ду; шоай доалахьарча, сага каракхачийта йиш йоацача кьахаташта: СНИЛСа, ИНН - доал деш хила, фийла хила, яхаш.

18 шерга кхачанза болча ондаргашца дувзадenna итт гІулакх кьоастандеш хилар Шолжа-Шахьаре

Гаьгенаькъан Марина

18 шерга кхачанза болча кагирхошца дувзадenna итт гІулакх кьоастандеш кхетаче дІайихьар Шолжа-Шахьарерча цу оагІонцарча комиссе. Из хоам «Сердалога» бера цу моттигера.

«Кхетаче гулбenna хилар шахьара администраце кулгалхочун гІонча йола Келаматанаькъан Танзила, унахцІенон оагІонцара болхло-лой, МВД «Шолжа кхала» яхача МО, иштта вахара гІулакхех болча оагІон, берашта тІахьожам, терко лоттаача мэре оагІонцара болхло-лой.

Пхе гІулакхаца бувзабеннарий даьшца, ноаношца кьамаьл дир; кхо гІулакх гІод тохаш кьоастандир; ши гІулакх соцадир», - йоах хоамо.

Толамга кхувла керда никъ

«ДегІаахара синпха» яхача сессе дакъа лоацаш хилар вай мехкара хьехархо

Гаьгенаькъан Марина

«Дешара оагІув» яхача моттиго вІашагІелла, «ХІама тоадара оагІув» яха сесси дІайихьар Пятигорске «Машук» оалача дешара кертттерча моттиге. «Сферум» яхача таьрахьашцарча дешара платформа хьалха латташ вола 60 доакъашхо гулвелар цига. Даькъа лоацаш хиннарашта юкье яр «Сферума» болх дІахьош йола Базорканаькъан Хадижат. Кхаь дийнахьа йоаржаеш хиннача программан юкье белгалдир дешара оагІонца тахан хьаьаржа дола кердадараш, цу оагІонцара болх цьаккха кхоачамбоацараш доацаш дІабахьарах дийцар. Таьрахьашцарча оагІонцара дешар вай мехка боагІача боараме хьаоттадара тІехьа кьаьгегарашта юкьера бувзам чІоагІбеш, цьаьцадараш дІа-хьа эцаш, цу оагІонцарча балхаца керда наькъаш хьаделлаш моттиг хилар цох.

Хьалхарча дийнахьа «Машук» моттиг йовзаш, тоабанцара болх тоабеш, кхоллама оагІонца кьаьгега кийчо еш хилар доакъашхой. Медиастуде шоаш дІахьокха, эггара лоархІаме да аьнна хетараш белгалдеш, кьамаьл де аьттув баьлар доакъашхой. Цу кхетаченах, берригача балхах шоашта хетар, шоаш теркалдаьр белгалде аьттув лорастуде. Гуш дар берригаш

кьаьгега, кердача наькъ тІа баьнна цу оагІонцара болх боаржабе ловш болга.

«Сферум» платформа болх боаржабара, хьаллацара тІехьа малагІа гІулакхаш белгалде деза кхетадир дакъа лоацаш хиннараша. Цу оагІонцара болх тайп-тайпара дІабахьа йиш йолгах, класса кулгалхочун, предметника, берий беша хьехаш барий балха юкье малагІа кьоастандеш ба дийцар царга. Платформа болх дикка бовза ловрашта хьаьца дукха хІама долаш моттиг я ала йиш яр цох. Хьехархошта лаьрхІа йолча сайтшцара, администратора доалахьарча кабинетацара, иштта викторинаш, кхьдараш хьакхоллаш болча балха юкье теркалде дезараш малгІаш да белгалдир кхетаче. Цу оагІонцарча

говзанчаша терко йир хьакхеллача хьаькьалга гІолла из болх дІабахьара, иштта хьехархой болх из юкьелоацаш дикагІа хьаоттабара.

Сессе тІехьара ди чІоагІа лоархІаме йола тема чулоацаш дар - кхерамзле. «Сферума» методологех болча оагІон хьалха латташ йолча Вартанян Верас таьрахьий даькъе кхераме доацача тайпара болх дІакхяхьарах йола доклад йийшар цига, белгалдир вахара оагІонашка лораде дезараш. ДІахо, тоабашца болх дІахьош, шоай проекташ йовзийташ кьаьгегаш хилар доакъашхой. Проектий болх бераш интернета оагІонашка лораде дезарца бувзабенна бар, шоашта хетар кхелахошта а довийтар цар.

Из кхетаче

вІашагІеллараша дикка кьахьийгадар, берригаш раьза болаш хилийтара. Ма дарра аьлча, шоай истори хьакхоллаш, довийташ хилар доакъашхой цу масехк дийнахьа. Кхетаченах лаьца видео хьакхеллача вай мехкахоача Базорканаькъан Хадижато «Сферума» Медиастуде яхьашка котало яьккхар. Сессеца дувзадenna нараш боагІача боараме, таханарча хано дІадеххача тайпара дІахьокха аьттув баьлар цун. Цу сессе даькъа лацар боккха пайда боаржабеш хилар гулбеннарашта юкье. Кердача тайпара декхараш кхоачашде Јомалуш, шаьрдаьр дІа-хьа эцаш, дикагІа хургда аьнна хетараш белгалдеш, кьахьийгар массане. Беррига доакъашхой чІоагІа раьза болаш, дІадахар кьаьгегама денеш.

Машин кхесташ лийнна 18 шерга кхачанза вола вахархо д'Алабцар полице

Газданаькъан Ахмад

Наьсарерча Кхоартой ц'Ерах болча ураме кораш баьддаь «Лада Гранта» яха машин зийра полице болхлоша. Лоаллаш ваьгачунга машин соцае, аьнна, сигнал техар цар; бакьда вож газа т'А ког то'Абаь, машин д'Аэккхийта, кьайла-вала хьежар. Полице болхлоша из д'А ца ва-хийта лаьрх'А, шоай машин т'Ехьахькар цунна, х'Аьта вож светофорага ца хьожаш, наькъашкара бокьонаш лораяр доацаш, наькъ т'А лелача машинаш-та боккха кхерам боар-жабеш, духьалиоаг'Ача машинах хьокхалуш, мух санна водар.

«Цьхаккха тайпара леледе йиш йоаца кхераме г'улакх дар наькъ т'А цо кхостадаьр. Ураг'А массех-каза герз техачул т'Ехьаг'А а из ца сецача, цун машина чархех техар полице. Цьха чарх ийккха, т'Ера хьам-ча д'Адахакул т'Ехьаг'А кхы а к'Еззига д'Аховаха, наьха коана'Арга юхасецар зуламхо», - йоах «Сердалога» МВД беча хоамо. Машин лоаллаш ваьг'Ар Аьлтий-Юртара 17 шу даьнна к'Аьнк хилар. Ха ца кхачарга хьежжа, машин лалла бокьо луш дола каьхат цунга дацар, х'Аьта машин лалла пурам воккхаг'А волча вошас деннад цунна.

Полице болхлоша Иочувигар наькъ т'А михьарваьнна кхийстар. 18 шерга кхачанзачар г'улакхех йолча инспекце уч'ете д'Аоттавергва из, иштта ший ханага хьежжа бехктокхаме а озаргва. Цул совг'А, цо леладаьчох жоп дала оттабергба цун да, нана. Во'И лертг'А хьехам беш цакеварах лоткьам оттабир даь ц'Ерах, каьхаташ доацача сагага машин д'Аенна вола воша а бехктокхаме озаргва. Машин, д'Аяьккха, г'од тохача моттиге д'Аоттайир полице.

Наьсарера Осканаькъан го, кхераме хургбоацаш, тоабе лерх'И

Газданаькъан Ахмад

Наьсарера Осканаькъан го болча, цьхьаца хувцаш де лерх'И шахьарерча хьакимаша. Бахархошта дезар хьаллоацаш; зизаш, к'отаргаш д'Аег'А куц тоадергда цун доазон, х'Аьта

РФ Турпала Осканаькъан Сулумбика сийленна оттадаь дагалоаттама улг Коталон Аллея доазув долча д'Ахьоргда.

«Шахьара мэр волча Оздой Руслана белгалдечох, бахархошта кхераме йоацаш, хоза

тоаяь моттиг хургья из. Хоржамаш д'Аадихьа цьха х'Ама оттае лаьрх'Алар цига, бакьда из уйла цьхьаца бахьанех хийцар. Дукхаг'А болча бахархошта дезар да машинаца водача хана наькъ т'Ара хьал ма дарра гургдолча тайпара цигара моттиг хилар, из

хьаллаьцар хьакимаша а», - дийцар «Сердалога» вай мехкарча паччахьалкхене.

Хьалхара кийчо яь баьннаб цига болхлой, к'Алхара моттиг дикка шаьръяь. Хьат'Адоаг'Ача к'Ира д'Ааблабергба из доазув баьцардерзадеш бола болх.

Бизнесацарча балха хетаяь кхетаче д'Айихьар мехкарча УФАСе

Гаьгенаькъан Марина

2025-ча шера бизнесаца д'Абихьача балха хетаяьча кхетачене гулбелар мехкарча УФАСе.

«Кхетаче хьаеллаш, УФАСа хьалха латтача Тоачанаькъан Батыра белгалдир цу оаг'онцарча балхаца дувзадена дола кертердараш. Кьаь-

стта терко еш дийцар цо эггара кастаг'А нийслуш долча кхоачамбоацарех, уж хургдоацаш де дезарех. Вай мехка з'Амига, йоккха бизнес д'Ахьочар балхаца эггара дукхаг'А нийслуш долча г'Алатех дувцаш вар кхетаче бизнесмений бокьонаш лораяш вола викал Дзвранаяькъан Заьлмаха, «РОССЕ КОГГИОРТОЛГА» яхача моттигерча даькъа хьалха латта

ларпенаькъан Аят, к'ьонача бизнесмений Ассоциацие г'Алг'Ай оаг'он хьалха латта Пхьарчанаькъан Мухьмад-Аьла.

Иштта йола кхетаченаш каст-каста д'Аакхьа ч'оаг'ло йир гулбеннача хьакимаша, х'Ана аьлча берригаш цьхана гулбена д'Ахьоча в'Ашаг'Икхетаре кхоачамбоацараш дикаг'А гучадоал, де деза-

чун йист яккха а аттаг'А да», - дийцар тхога вай мехкарча УФАСа болхлоша.

Паччахьалкхен моттигашта, шоай доалахьара х'Ама хьаде-чарна юкье бувзам хилийтара т'Ехьа, бизнесмений шоай балхацара кхетам лакхбара, цьхьаца дола х'Амаш царна к'оарг'А, дикаг'А довзийтара т'Ехьа д'Ахьош болх бар из.

Лавттанцара гѳулакхаш лертѳа леладар

Мехкарча Росреестра кулгалхоcho дийцар ЕГРН балхах, даьсса дадача лавттаех

Курскенаькъан Ибрахѳим

СКФО моттигашта юкье, дикка белгала я вай республика лавттанцара болх боагѳлача боараме хьаоттабеш кьхьаьегарах. Мишта аьттув баьннаб цу балхаца толамга кхача, Цаѳ йолча реестра юкье из болх кхяхьар сенца дувзаденна да, цьхаккха хѳама деш доацаш даьсса дадача лавттаех дѳахо фу де лертѳа? Цох лавца дийцар тхога мехкарча Росреестра оагѳон хьалха латтача Борисов Андрейс.

- Лавттай гѳулакхех долча хувцамех дувцаш, кхетаче дѳайихьар дукха ха йоацаш. Галѳгай республике мишта латт из гѳулакх, хьога хьаттача?

- Галѳгай республикера цу оагѳонцара хьал во дац аргдар аз тахан. Лавтташ доалахьа дараш гучабоахаш бола болх, Кьилбаседа Кавказа ерригача моттигашта юкье, эггара хьалхагѳа йистебаккхар оаха. Административни дозонаш, цу оагѳонца дувзаденна раш белгалдаьд оаха боагѳлача боараме. Цул совѳга, лавттан дозонашта доал дара гѳулакх ѳаьдала бокьоно дѳадеххача тайпара доацаш моттигашта а токкам баьб оаха. Цу оагѳонцара массадоа хѳама хила деззаца тайпара хьаоттадара тѳехьа кьхьаьегаш да тхо тахан. Цаѳ йолча лавттан гѳулакхашцарча паччахьалкхен реестра болх тоабеш да из дер-

рига.

- Цаѳ йолча цу оагѳонцарча паччахьалкхен реестра юкье из деррига оттадар иштга лоархѳам болаш да тахан?

- ЕГРН лавттай гѳулакхех йола кертгера паччахьалкхен хоамий моттиг я. Цу оагѳонцара болх боагѳлача боараме, деррига нийса долаш дѳахьош хилар чоагѳла лоархѳаме да бахархой лавттан дозонех йола бокьонаш лораеча, лавтташта доал деча, моллагѳа чоагѳло оттаяра тѳехьа. Реестре дѳаяздаь латтараш нийса хилча, кхьадараш боагѳлача боараме хьаоттаде хала дац. Из хѳама чоагѳла терко е езащ да, ма дарра аьлча, боккха лерхѳам болаш болх ба из.

- Паччахьалкхен моттигаша, республикерча тѳахьожам лоаттабеча оагѳон болхлоша, вѳаший бувзам болаш, дѳакххьа безаш болх бий из?

- Декхараш боагѳлача боараме кхоачашдара тѳехьа чоагѳла лоархѳаме да из тахан. ЕГРН болх бакьдолча, нийсача хоамех латтаргболаш федеральни, моттигера, муниципальни хьакимаш, шоайла бувзам болаш, болх дѳахьош хила беза массахана. Цьхана болх дѳакххьаро мара тоадергдац цу оагѳонцара гѳулакхаш, цох кхетаду-кх вай из мел лоархѳаме да.

- Укх тѳехьарча хана лавттанцара гѳулакх ма дарра довза безам бараш дукхагѳа ба бахар-

хошта юкье. «Даьсса дада лавтташ» яхар мишта кхетаде дезаш да тахан?

- РФ Паччахьалкхено 2025-ча шерарча майтсела бетта 31-ча дийнахьа № 826 йолча соцамаца кьоастадаь да даьсса дадача лавтташцара гѳулакх... Лавттанцара болх юхьанца оттадаьча тайпара дѳахьош бий гучадоаккх цу гѳулакхо. Масала, гѳишлош хьалге аьнна кьоастадаь долча лавттан дозош тѳа кхьа шерх латтача хана гѳишлон балхаш дѳадоладаьлга хьагойташ цьхаккха хѳама дече, из лавтта даьсса уллаш лоархѳл. Цьхьаца йолча моттигашка из хьагойт боарамал тѳехьанна йоархѳаш, гаьнаш тѳаяьнна, цьхаккха доал доацилга гуш из лавтта алларо. Укхазе керттердар - лавтта иштга пайда боацаш цааллийтар.

- Тахан лавттан дозошта, гѳишлошта доал деш барашка фу аргдар ѳа, малагѳа хѳама хьалха доаккхаргдар ѳа царна?

- Эггара хьалхарча оагѳонца шоай доалахьа долча хѳаманцара болх Цаѳ йолча паччахьалкхен реестра бокьонаша дѳадеххача тайпара хьатоабе беза цар. Лавттан дозош паччахьалкхен оагѳонца чоагѳло оттаяь долаш, цу тѳа цьхьа гѳулакх дѳахьош хила деча. Доал доацаш, цьхаккха хѳама ца деш, тайсса лавтташ дадар иштга чакхдалиьта йиш йолаш хѳама дац. Шоай декхараш довзаш, уж деррига

кхетадеш хила беза лавтташта доал эттараш. Галѳгай Республикера Росреестра агѳон болхлоша из болх дѳакххьа тахан бахархошта де дезар хьалхадоккхаш, хьатѳавенача сагага ладувѳлаш, цунна гѳо де кийча да тхо массахана. Шоай лавттан доазув кьоастадеча балхаца, е цу оагѳонцара бокьо хьаоттаеча, моллагѳа лавттанца дувзаденнаца гѳулакхаша шоай тахка дезаш хѳама дале, тхо долча хьабахка беза бахархой. ѳаьдала бокьонах хила деззаца тайпара, шоай хѳама хьаоттаде, из гѳулакх аттача даккха гѳо де хьожаргда тхо, де дезар хьалхадоккхаргда. Тахан наха кхетаде деза цу оагѳонцара хѳама иштга теркам боацаш дѳаца йиш йоацилга, тахан ѳа теркал ца деш, бокьоно дѳадеххача тайпара болх дѳа ца хьош дѳатар, тѳехьагѳа балийна дала турлулга. Цудухьа шоай гѳулакх шоаш

аттача даккха деза бахархоша, ханнахьа боагѳлаш бола болх дѳабихьа. Кьаьстта тахан йоккха терко лоаттаеш хѳама да из паччахьалкхено. Лавттан дозошцара гѳулакх бустам, боарам болаш, хьисап долаш, йоагѳаш йола терко лоаттаеш хила деза.

- Баркал хьона, Андрей из деррига иштга дашхарах.

- Баркал шоана а хьавехарах. Кхьа а тѳатоха ловра сона, тахан айса аьнначунна... ЕГРН болх тоабар, лавттан дозошцара гѳулакх лертѳа хилиьтар - паччахьалкхен, моттигерча доал деча оагѳон, лавтташ дѳалиьцарий юкьара декхар да. Паччахьалкхено дѳадеххача тайпара цу оагѳонца дувзаденнаш лорадеш вай хуле, из болх кхьа а дѳагѳла тоалургхиларах догтийша ва со. Керттердар - цу гѳулакхаша йоагѳаш йола терко лоаттаеш, хѳама нийса хилиьтар.

ГАУ РИ НТРК «Магас» УВЕДОМЛЕНИЕ

К сведению кандидатов и избирательных объединений, принимающих участие в выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации IX созыва, назначенных на период с 18 по 20 сентября 2026 года.

Национальная телерадиокомпания «Магас» уведомляет о готовности предоставить бесплатное и платное эфирное время для размещения предвыборных агитационных материалов на телеканале НТРК «Магас» и радиоканале «НТРК «Магас»:

1. Общий объем бесплатного

эфирного времени на телеканале НТРК «Магас» составляет 9 час. 30 мин.

2. Общий объем бесплатного эфирного времени на радиоканале НТРК «Магас» составляет 9 час. 30 мин.

3. Общий объем платного времени на телеканале НТРК «Магас» составляет 17 час. 30 мин.

4. Общий объем платного времени на радиоканале НТРК «Магас» составляет 17 час. 30 мин.

Наши расценки и условия:

1. Радиоканал НТРК «Магас» - стоимость размещения (проката) 1 сек. рекламного материала - 15 руб.

2. Телеканал НТРК «Магас» -

стоимость размещения (проката) 1 сек. рекламного материала - 40 руб.

Юридический адрес: 386001, Республика Ингушетия, город Магас, пр-т им. И. Зязикова, д. 15, ИНН 0608017209; ОГРН: 1110608000480; контактные телефоны: 8(8734) 55-40-55 89631740033.

ГАУ РИ НТРК «Магас» УВЕДОМЛЕНИЕ

К сведению кандидатов и избирательных объединений, принимающих участие в выборах депутатов Народного Собрания Республики Ингушетия восьмого созыва, назначенных на период с 18 по 20 сентя-

бря 2026 года.

Национальная телерадиокомпания «Магас» уведомляет о готовности предоставить бесплатное и платное эфирное время для размещения предвыборных агитационных материалов на телеканале НТРК «Магас» и радиоканале «НТРК «Магас»:

1. Общий объем бесплатного эфирного времени на телеканале НТРК «Магас» составляет 9 час. 30 мин.

2. Общий объем эфирного времени на радиоканале НТРК «Магас» составляет 9 час. 30 мин.

3. Общий объем платного времени на телеканале НТРК «Магас» составляет 17 час. 30 мин.

Государственное автономное учреждение Республики Ингушетия «Издательский дом «Сердало», юридический адрес: 386101, Республика Ингушетия, город Назрань, пр-т И. Базоркина, д. 60, ИНН 0600013932; ОГРН: 1240600000520; контактные телефоны: 8(8734) 77-11-84; 89286985469, уведомляет зарегистрированных кандидатов, избирательные объединения о готовности предоставить платную и бесплатную печатную площадь для размещения предвыборных агитационных материалов в газете «Сердало» при проведении выборов депутатов Государственной Думы Федерального Собрания РФ IX созыва:

Характеристики издания: Газета «Сердало» выходит еженедельно форматом А3, объемом 8 полос. В агитационный период, который продлится с 21 августа по 19 сентября 2026 года, запланировано 4 вы-

пуска (27 августа, 3, 10 и 17 сентября).

Условия размещения на платной и бесплатной основе: Редакция резервирует бесплатную печатную площадь в объеме не менее 936 кв. см в каждом выпуске (что составляет 10% от общего объема), а за весь агитационный период - не менее 3744 кв. см., и платную печатную площадь не более 1700 кв. см. в каждом выпуске (что составляет менее 20% от общего объема), а за весь агитационный период - не более 6800 кв. см. (цена платной печатной площади 1 кв. см. - 44 рубля с НДС).

Предоставление платной и бесплатной площади осуществляется на равных условиях для всех избирательных объединений. Стоимость размещения устанавливается в соответствии с прейскурантом редакции. Важно отметить, что объем

платной площади соответствует минимальным требованиям закона и не превышает максимально допустимый объем более чем в два раза.

Услуги предоставляются в строгом соответствии со статьями 50, 51 Федерального закона от 12.06.2002 №67-ФЗ «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации».

Государственное автономное учреждение Республики Ингушетия «Издательский дом «Сердало», юридический адрес: 386101, Республика Ингушетия, город Назрань, пр-т И. Базоркина, д. 60, ИНН 0600013932; ОГРН: 1240600000520; контактные телефоны: 8(8734) 77-11-84; 8(928) 698-54-69, уведомляет зарегистрированных кандидатов, избирательные объединения о готовности предоставить платную и бес-

платную печатную площадь для размещения предвыборных агитационных материалов в газете «Сердало» при проведении выборов депутатов Народного собрания Республики Ингушетия VIII созыва:

Характеристики издания: Газета «Сердало» выходит еженедельно форматом А3, объемом 8 полос. В агитационный период, который продлится с 21 августа по 19 сентября 2026 года, запланировано 4 выпуска (27 августа, 3, 10 и 17 сентября).

Условия размещения на платной и бесплатной основе: Редакция резервирует бесплатную печатную площадь в объеме не менее 936 кв. см в каждом выпуске (что составляет 10% от общего объема), а за весь агитационный период - не менее 3744 кв. см., и платную печатную площадь не более 1700 кв. см. в каждом выпуске (что состав-

ляет менее 20% от общего объема), а за весь агитационный период - не более 6800 кв. см. (цена платной печатной площади 1 кв. см. - 44 рубля с НДС)

Предоставление платной и бесплатной площади осуществляется на равных условиях для всех избирательных объединений. Стоимость размещения устанавливается в соответствии с прейскурантом редакции. Важно отметить, что объем платной площади соответствует минимальным требованиям закона и не превышает максимально допустимый объем более чем в два раза.

Услуги предоставляются в строгом соответствии со статьями 50, 51 Федерального закона от 12.06.2002 №67-ФЗ «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации».

«ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ» ПРАВИТЕЛЬСТВА РИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ +7 (8734) 55-11-57, ЕДИНЬИЙ ТЕЛЕФОН СЛУЖБЫ СПАСЕНИЯ 112

сердало

Учредитель: Государственное автономное учреждение «Издательский дом «Сердало»

Главный редактор: Курскиева Х.А.

Адрес редакции и издателя: Республика Ингушетия, 386101, г. Назрань, Тер. Центральный округ пр. И.Базоркина, 60. Тел.: 8 (8734) 77-11-84 Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована Управлением Роскомнадзора по Республике Ингушетия. Рег. номер ПИ № ТУ 06-00033 от 16 декабря 2024 г. E-mail: serdalo@yandex.ru Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в компьютерном центре ГАУ «Издательский дом «Сердало». Время подписания номера по графику в печать: 8 июля 2026 г. Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не совпадать с позицией редакции. При перепечатке ссылка на газету обязательна. Письма, рукописи, фотографии, рисунки не рецензируются и не возвращаются. Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве «Южный регион», с готовых диапозитивов Адрес: 357600, Ставропольский край, г. Ессентуки, ул. Никольская, 5. Заказ № _____ Тираж: 2000 экз.

